

Archiv obce Třískolupy

1838 – 1945

Inventář

Číslo EL NAD: 163
Evidenční číslo pomůcky: 363

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	9
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	10
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	11
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	12
Inventární seznam.....	13

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorcí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorcí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru

místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště, a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období

s ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Prámem obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v

platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělcenci (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělcenci byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecní radou poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělcence v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělcenci z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka se doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Jméno vsi Třískolupy, ležící přibližně 5 kilometrů jihovýchodně od Přimdy, představuje složeninu dvou tvarů, slova tříška (staročesky třieska) a kořene lup (staročeské lúpati) slovesa loupati. Doslovně se tedy jednalo o ves třískolupů, čili lidí loupajících třísky, a to zřejmě ve smyslu posměšného přirovnání s vazbou na nějakou událost v minulosti. K českým názvům vsi dále patřily Trziskolupy, Trzeskolupy, Tržiskolupy, k německým Driszgloben, Driesgloben, Trisgloben, Drisgloben, Driszgloben, Triszgloben, Drissgloben a latinský Drisklob.

První písemná zmínka o vsi se váže k roku 1344, kdy je ves uváděna jako součást skupiny pěti chodských vsí, podléhajících purkrabímu na nedaleké Přimdě. Přestože panství na Přimdě představovalo strategicky velmi významnou část českého území, neodradilo to panovníky od jeho častých zástav. Chodové, pověřeni strážní službou hraničního hvozdu a hranic samotných, se tak dostávali do častých a vleklých sporů se zástavními majiteli Přimdy. Získali totiž řadu významných privilegií a na každé omezení svých práv reagovali okamžitými protesty, které přerůstaly v oboustrannou nevraživost mezi nimi a šlechtou. Nezřídka končil takový spor přímo u panovníka. Vrchol neposlušnosti poddaných z Třískolup (a okolních chodských vsí) znamenalo v očích tehdejšího zástavního pána vsi, Adama ze Švamberka, připojení se ke stížnostem přimdských Chodů na přelomu 15. a 16. století. Období vzájemných neshod se zástavními držiteli Přimdy skončilo rokem 1596, kdy došlo k

rozprodeji přimdeckého panství. Ves Třískolupy zakoupil, společně s vesnicemi Rájov, Málkov a dvorem Orlov, Kryštof Ritšl z Hartenbachu, bývalý výběrčí cla z nedaleké Přimdy. Třískolupy se staly součástí malého dominia soustředěného kolem statku Orlov. Přestože Orlov tvořil osadu vsi Rájov, stal se centrem uvedeného panství. V roce 1606 prodal Jan Jindřich Ritšl z Hartenbachu statek Orlov s příslušenstvím (mezi jinými také ves Třískolupy) Janovi Kašparovi Tucherovi ze Šoberova. Poté, co se Jan Kašpar připojil na stranu českých povstalců, byl označen za rebela a v roce 1621 došlo ke konfiskaci jeho majetku panovníkem. V tomtéž roce získal statek Orlov královský plukovník Šimon Lindelo svobodný pán z Lindelau, kterému byl tento majetek prozatímně zapůjčen a v roce 1630 jej mohl odkoupit do svého vlastnictví. Patrně v roce 1637 spojili Lindelové statek v Orlově (společně s Rájovem, Málkovem a Třískolupami) s městečkem Přimda, které se jim podařilo získat v průběhu předešlých let. V roce 1674 prodali potomci rodu Lindelo panství Přimda se statkem v Orlově a vesnicemi Málkov, Mílov, Rájov a Třískolupy Janovi Václavovi Kolovratovi Novohradskému, který tento majetek připojil k sousednímu panství Velké Dvorce. V majetku rodu Krakovských z Kolovrat dosáhla ves Třískolupy konce patrimoniální správy.

Majitelem velkostatku Velké Dvorce zůstal rod pánů z Kolovrat do roku 1942, kdy o tento majetek přišel zábořem ze strany Německé říše. Tento stav setrval do roku 1945.

Územní a správní kompetence obecní samosprávy v Třískolupách se vztahovaly pouze na obec Třískolupy.

Do roku 1862 patřily Třískolupy pod Krajský úřad v Chebu a současně od roku 1850 pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Tachově. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Třískolupy se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Přimda (zůstala v něm až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl Smíšený okresní úřad Přimda, jehož součástí byla též obec Třískolupy. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy bylo znovu obnoveno Okresní hejtmanství v Tachově. Po připojení okresu Tachov k německé „Třetí říši“ spravoval obec Landrát v Tachově.

Přestože se v archivním souboru AO Třískolupy dochovalo poměrně velké množství písemného materiálu, jeho složení a především pak torzovitost neumožňuje být jen částečnou rekonstrukcí činnosti obecní samosprávy v obci. Nedostatek informací o vývoji původce archivního souboru v této kapitole je proto zapříčiněn nedostačujícím množstvím relevantních údajů, které lze z dochovaných archiválií extrahovat. Následuje neúplný přehled obecních starostů.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Johann Reisser	1889	?
Josef Richter	1895	1896
Anton Richter	1898	?
Georg Harlass	1900	1902
Georg Reichl	?	1906
Georg Hüttl	1907	1909
Josef Stich	1910	1919

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Josef Gun (Gunn)	1919	1927
Andreas Richter	1927	1938
Josef Reich	1938	1940
Josef Stich (Josef Sattler v zastoupení)	1940	1941
Josef Stich	1941	1945

Podle dochovaného protokolu o průběhu voleb sice při volbách obecního starosty v roce 1919 zvítězil Johann Eisenhüt, který porazil svého protikandidáta Georga Sticha převahou 7 hlasů, avšak z neznámé příčiny (zřejmě někdy v pozdějším období proběhly další, opakované volby, tentokrát schválené nadřízenými orgány) se starostou nestal žádný z nich. Od roku 1940 zastával post starosty Josef Stich, ovšem z neobjasnitelného důvodu jej vzápětí vystřídal Josef Sattler, který vykonával správu úřadu pouze v zastoupení. V roce 1941 stanul v čele úřadu Josef Stich (jmenovec starosty z roku 1940). Kvůli absenci potřebného materiálu nelze zjistit, jakým způsobem a za jakých okolností byl do úřadu dosazen.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Ze zápisu z odborné archivní dohlídky spisovny MNV Třískolupy z 18. listopadu 1953 vyplývá, že předložený materiál byl prohlédnut, vyhodnocen z hlediska „potřebnosti“ pro uložení do okresního archivu a určen do stoupy ještě před příjezdem pověřeného pracovníka ONV Tachov. Podle záznamů v tomto zápisu provedl kontrolu a třídění písemností ve dnech 15. – 16. listopadu 1953 tajemník MNV Třískolupy, který tento materiál rozdělil do dvou kategorií. Jednalo se o kategorii A (balík o hmotnosti cca 10 kg), ve které se nacházely písemnosti vzniklé z činnosti německé obecní samosprávy (zápisy bývalé obecní rady, pokladní a účetní doklady, záznamy o obyvatelstvu, zdravotní výkazy a různý spisový materiál, které musí být odbornou komisí prohlédnuty, vše bez datace) a dále pak o ostatní materiál (14 balíků o hmotnosti cca 200 kilogramů s účty, stvrzenkami, časopisy a brožurami, bez uvedení původců a rovněž bez datace). Je evidentní, že pověřený zástupce ONV v Tachově do materiálu vůbec nenahlédl a fyzicky tak neprovedl žádnou skutečnou kontrolu písemností určených k vyřazení.

V zápisu o dohlídce spisovny MNV Třískolupy, kterou tentokrát vykonal okresní archivář 19. května 1955, je uvedeno, že ve spisovně byl objeven 1 balík písemností německého původu, vybraný při skartaci v roce 1953. Okresní archivář jej okamžitě odebral pro uložení do okresního archivu. V témže zápisu je zároveň poznamenáno, že německá kronika by se mohla nacházet u pisatele české kroniky, totiž u tamního učitele. Později byl zápis doplněn o poznámku, že ve škole se nachází pouze česká kronika.

V dopise z 25. října 1955, adresovaném MNV Třískolupy, žádal okresní archivář o neprodlené zjištění, co se stalo s německou pamětní knihou. Zároveň uvedl, že dotazem u pisatele české pamětní knihy (učitele) se mu toto nepodařilo zjistit.

V evidenčním listu JAF, zavedeném k 1. říjnu 1958, se lze dočíst, že archivní soubor AO Třískolupy obsahoval 1 úřední knihu z let 1930 – 1945 a 1 kartón z let 1930 – 1945. V pozdějším období byl záznam s počtem kartónů dodatečně rozšířen o 1 kartón, aniž by se to

projevilo na dataci. Uvedený materiál byl do tehdejšího okresního archivu převzat 19. května 1955 pod číslem přírůstku 67. Do tématického popisu archivního souboru bylo zaznamenáno, že se jednalo o zápisy obecní rady, pokladní doklady, seznamy obyvatelstva a administrativní spisy.

Pod přírůstkovým číslem 3/01 byl 15. ledna 2001, při skartaci písemností bývalého MNV Přimda na MěÚ Přimda, převzat do Státního okresního archivu Tachov parcelní protokol obce Třískolupy z roku 1838.

Ve 20. a 30. letech 20. století se obecní úřad v Třískolupěch řídil jednoduchým spisovým řádem. Podle dochované evidence však vyplývá, že spisy nebyly značeny důsledně a bez rozdílu. Pro výběr písemností, na které bylo natištěno úřední razítko (Razítko a), patrně neexistoval žádný zvláštní klíč a jednalo se zřejmě o čistě subjektivní rozhodnutí úředníka, který za ně odpovídal. Vzhledem k tomu, že z celého objemu všech dochovaných písemností se vyplněné razítko (Razítko b) vyskytuje jen na několika jednotlivých dokumentech, v dalších případech se dokonce jednalo o neúplné (Razítko c), lze soudit, že spisový řád nebyl dodržován v žádném z období existence obecního úřadu.

Razítko a)	Razítko b)	Razítko c)
Gemeindeamt Drissgloben	Gemeindeamt Drissgloben	Gemeindeamt Drissgloben
Eingel.am. ....19 ..	Eingel.am. 13/2 19 33	Eingel.am. 14/1 19 35
Zahl ..... Beil.	Zahl 26 Beil.	Zahl ..... Beil.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Při pořádacích pracích v archivním souboru AO Třískolupy došlo ke korekci časového rozpětí tohoto archivního souboru. Zároveň byla provedena úprava počtu evidenčních jednotek.

Materiál archivního souboru AO Třískolupy pochází z let 1838 – 1945. Jedná se o 8 úředních knih, 1 podací protokol a 3 kartóny o celkové metrži 0,40 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochovaných archiváliích užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají archiválie I. (inv. č. 2) a II. kategorie.

Fyzický stav aktového materiálu je dobrý, všechny knihy vykazují známky většího opotřebení častým používáním, nevhodným způsobem uložení a zacházení.

K vnitřní skartaci nebyly navrženy žádné písemnosti.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Přestože archiválie dochované v archivním souboru AO Třískolupy lze charakterizovat jako převážně torzovitě, za zmínku stojí zejména mimořádně rozsáhlá domobranecká evidence (inv. č. 26) a dále pak záležitosti ohledně nerealizovaného ustavení řádné a stálé školy v obci (inv. č. 22).

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v červenci 2009 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 14. prosince 2009

Miroslav Vetrák

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Adressbuch und Führer für den politischen Bezirk Tachau und Umgebung. Tachau : Verfasser Karl Hlawaty : Schriftleiter in Pilsen, [1914]

Adressbuch für den politischen Bezirk Tachau. Tachau : Herausgegeben von Richard Mayer in Neuzedlisch, [1925]

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida : Verlagsanstalt Albert & Hanselik, s. d.

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1849

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1864

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1919

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1933

Státní oblastní archiv Plzeň : Průvodce po archivních fondech. Svazek 3. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra ČSR, 1976

Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, 1849

II. Literatura

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : Příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu, *Archivní časopis : zvláštní příloha.* 1999, roč. 49.

PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny.* Díl IV. S – Ž, Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1957.

SEDLÁČEK, August. *Místopisný slovník království českého.* Praha : Nakladatelství ARGO, 1998.

SCHMIDT, Josef. *Heimatatlas des ehemaligen politischen Bezirkes Tachau – Pfraumberg.* Geretsried : Heimatkundlicher Arbeitskreis der Tachauer in Geretsried und Ehrenheimatkreisbetreuer StR., 1973.

SCHUSTER, Franz. *Tachau – Pfraumberger Heimat.* Ulm/D : Gerhard Hess Verlag, 2000.

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list Jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evíd.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MěÚ	městský úřad
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Nacionálněsocialistická německá strana dělnická)
ONV	okresní národní výbor
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Předchůdci obecní samosprávy do roku 1850**Knihy****Knihy evidence daní a poplatků**

1	Parcelní a pozemkový protokol obce Třískolupy (Bauparzellen Protocoll der Gemeinde Drissgloben) Německy, 23 x 36 cm, vazba v tvrdých deskách (nepůvodní)	1838 – 1883	K 1

Obecní úřad 1850 – 1945**Knihy****Knihy všeobecné správy obce**

2	Protokol ze zasedání obecního výboru	1895 – 1902	K 2

Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku

3	Kniha cizích osob procházejících a projíždějících obcí	1910 – 1935	K 3

Knihy evidence ve věcech spolupůsobení ve státních záležitostech

4	Vydané dobytčí pasy (evidence koupeného dobytka)	1905 – 1933	K 4

Spisový materiál**Registraturní pomůcky**

5	Podací protokol	1921 – 1924	R 1

Spisy**Obec a její správa**

6	Zápisy, vyhlášky, volební listy a seznamy, volby všeobecně (obecní úřad)	1909 – 1919	N 1
	Voličské seznamy	1938	N 1
7	Korespondence došlá od Okresního hejtmanství a Okresního úřadu v Tachově	1931 – 1935	N 1
8	Korespondence došlá od Úřadu Landráta	1940 – 1941	N 1
9	Protokoly ze zasedání obecního zastupitelstva	1915 – 1931	N 1
10	Pozvánky a protokoly obecního zastupitelstva týkající se účetního hospodaření obce	1915 – 1936	N 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
Správa obecního majetku			
11	Obecní pozemky	1912	N 1
12	Pronájem domu	1933	N 1
13	Vyúčtování částek za drenážní projekty a za mzdy na odvoz dřeva	1929 – 1944	N 1
14	Předběžné rozpočty	1912 – 1940	N 1
15	Rozpočty, rozpočtové záležitosti	1939 – 1943	N 1
Péče o bezpečnost a veřejný pořádek			
16	Seznam cizích sloužících v obci	1930	N 2
17	Seznamy dětí povinných očkováním	1921 – 1931	N 2
18	Platební výměr za obyvatele obce ošetřené v nemocnici	1932	N 2
19	Žádosti o povolení staveb	1887 – 1925	N 2
Péče o veřejné ústavy a zařízení			
20	Péče o potřebné, chudinské záležitosti	1929	N 2
21	Výkazy o poskytnutých rodinných přídavcích	1940 – 1944	N 2
22	Protokoly, korespondence a nařízení týkající se nerealizovaného záměru ustavit v obci školu; školství všeobecně	1898 – 1929	N 2
23	Seznamy školou povinných dětí	1919 – 1920	N 2
24	Soupis dětí od 6ti do 14ti let	1945	N 2
25	Korespondence a výkazy týkající se opravy kaple v obci	1914 – 1916	N 2
Spolupůsobení ve státních záležitostech			
26	Seznamy odvodem povinných osob, majících v obci domovské právo, domobranecké seznamy	1887 – 1929	N 2
27	Evidence odvedenců	1900 – 1925	N 2
28	Nařízení ohledně mobilizace, zodpovědné osoby	1906 – 1909	N 2
29	Výměry dávek daní	1917 – 1937	N 2
30	Korespondence s Berním úřadem na Přimdě	1928 – 1933	N 2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
31	Inventář veřejného statku, pozemkové záležitosti	1930 – 1931	N 2
32	Pozemková daň, všeobecně	1928 – 1934	N 2
	Výkazy o pozemkové dani	1941 – 1942	N 2
33	Podrobný výkaz zápůjček, přistoupení obce k Raiffeisence v Dubci	1931 – 1940	N 3
34	Vydané dobytčí pasy	1921 – 1933	N 3
35	Dobytčí rodokmen, soupis majitelů dobytka	1937 – 1939	N 3
36	Domácí porážky, evidence, výkazy	1942 – 1943	N 3
37	Seznam šrotovacích mlýnů v obci	1945	N 3
38	Honební smlouvy, seznamy před volbami do honebního společenstva, korespondence	1889 – 1941	N 3

Účetní materiál

Účetní knihy

39	Pokladní kniha	1903	K 5
40	Pokladní kniha	1925 – 1936	K 6
41	Likvidační strazza	1925 – 1929	K 7
42	Licitační kniha na pronájem obecních pozemků a vod	1937 – 1944	K 8

Účetní přílohy

43	Účetní závěrky obecních účtů a chudinského fondu	1930 – 1934	N 3
	Obecní účty	1925 – 1932	N 3

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Třískolupy
Značka archivního souboru:	AO Třískolupy
Časový rozsah:	1838 – 1945
Počet evidenčních jednotek:	12 (8 úředních knih, 1 podací protokol, 3 kartóny)
Počet inventárních jednotek:	43
Rozsah bm:	0,40
Stav ke dni:	14. prosince 2009
Archivní soubor zpracoval(a):	Miroslav Vetrák
Pomůcku sestavil(a):	Miroslav Vetrák
Počet stran:	17
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl SOAP/090-0746/2009